

TRGOVSKI LIST

ČASOPIS ZA TRGOVINO, INDUSTRIJO IN OBRT.

Uredništvo in upravnništvo je v Ljubljani, Gradišče štev. 17/1. — Dopisi se ne vračajo — Štev. pri čekovnem uradu v Ljubljani. — Naročnina za ozemlje SHS: letno D 60.—, za pol leta D 30.—, za četrt leta D 15.—, mesečno D 5.—, za inozemstvo D 10.—, za poštno prevozno stroškov. — Knjižnica,

1953. — Štev. telefona 552. — Plača in toži se v Ljubljani

LETO V.

LJUBLJANA, dne 18. februarja 1922.

ŠTEV. 21.

Potek proračunske razprave.

Letošnja proračunska razprava je po ustavi in reviziji naredb prvo večje pozitivno delo parlamenta, odnosno njegovega finančnega odbora. Bila je že skrajno potrebna, ker so izdatki državne uprave rasli od leta do leta v geometrični progresiji. Prvič se je citiralo letos ministre na odgovor, prvič se jim je vrnilo izmišljene proračune, katerih podatki niso odgovarjali dejstvu in potrebi in katerih zahteve so bile neprimerne. Karakteristično je, da je bil socialist, ki je pozval železniškega ministra na odgovor. Prvič smo imeli priliko pri ekspozicijah posameznih ministrov, posebno finančnega in prometnega, slišati konkretne podatke o naši gospodarski situaciji in o državnem gospodarstvu.

Ne čudimo se ostri kritiki, ki je morala pasti nad gospodarjenjem posameznih resortov, bilo je čisto naravno, da je moralo k temu priti. Eno ministrstvo je kljubovalo drugemu, eno navijalo drugemu cene in oviralo dobavo materiala. Tako je ministrstvo šum in rud navijalo ceno soli, ki jo je oddajalo monopolni upravi in cene pragovom za železniško ministrstvo. Takšne absurdnosti so to, ko gre vendar vse v državne blagajne!

Pričelo se je akcijo za zmanjšanje uradništva. V uspeh te akcije ne verujemo in se vnaprej bojimo, da bo običajala v pesku. In končno, ako bi jo tudi izpeljali, kaj nam koristi, ko pa nova avtonomna uprava predvideva še bolj kompliciran in mnogo-brojen aparat. Namesto odpuščenih uradov pridejo novi oblastveni uradi z velikimi župani, okrožni uradi, in srezke oblasti. To pomeni vsaj v naših pokrajinah povečanje števila uradništva in stroškov. Ako se izvedejo ostale določbe ustave dobesedno, bo to pomenilo silna bremena naših proračunov. Tako pomeni samo že izdani zakon o brezplačnem zdravljenju v bolnicah in brezplačni zdravniški pomoči več sto milijonske izdatke. Tudi socialno politični izdatki iz ustavnih določb valijo prežgodnja bremena na našo mlado industrijo. Medtem se pa niti vojnih obveznosti še ni likvidiralo.

Dosedanja debata je odkrila silen in obtežen material o upravnih nedostatkih in nerednostih in od vseh strani se je zahtevalo kontrolo in red. V tem leži razveseljivo dejstvo. Baš sedanjí upravni nedostaki prizadevajo gospodarskim krogom največje škode. Niti eden od centralnih uradov ne posluje tako, kakor bi bilo v interesu rednega, hitrega prometa in gospodarskega napredka. Kljub temu se forsira upravna centralizacija, proti kateri so se pred volitvami vse stranke brez izjeme izrekle.

Generalni ravnatelj Narodne banke je pri mnogih konferencah povedal i pokojnemu i sedanjemu ministru finance v obraz, da ne ve kaj potrebuje in ne kaj in kako troši. To je bila bridka resnica. Privremeno narodno predstavništvo ni niti enega proračuna predelalo. V proračunu so letos, kljub svečanam obljubam finančnega ministra še vedno razne dolgotrajne investicije, dalje izplačila

medvojnih srbijanskih obveznosti in naročil, ni pa nikjer vračunana vojna odškodnina, na katero se je že dobavilo za znatne milijarde blaga. Nikjer ni nobene evidence v proračunu, tudi ne nobenega programa, kako se namerava porabiti te dobave in kako se namerava amortizirati stare obveznosti in ureditev drugih, s tem neposredno zvezanih finančnih vprašanj.

Revizija proračuna je odkrila, da je uradna kontrola po strokovni strani v našem državnem gospodarstvu popolnoma nezadostna, ne samo po perzonalni strani, strani dela in službovanja, marveč tudi glede materialnih stroškov, državnih obratov, podjetij, nabav in nakupov. Enoglasno se je zahtevalo, da se ozdravi pretiran birokratski formalizem in kameralistično gospodarstvo in nadomesti z moderno komercialno upravo.

Finančni odbor je delo komaj pričel in trajalo bo najmanj tri mesece pri dobrem delu, da pretrese vsa vprašanja. Delo gre le polagoma od rok, ker manjkajo statistični podatki o perzonalu, obratu, prometu po posameznih pokrajinah, brez katerih pa je vsak objektivni pregled in presoja nemogoča.

Dobava premoga iz Slovenije za hrvaške proge.

Ko je v decembru nastopila na hrvaških železnica kriza, je zagrebško ravnateljstvo izdalo okrožnico, da se mora vsled pomanjkanja premoga opustiti polovico osebnih vlakov. Železniški minister pa se je povzpел na to celo do trditve, da se iz Slovenije ne dobavlja za vzhodne državne proge dovolj premoga. Prva kot druga trditev pa je bil le jalov izgovor, ki ne drži. Zato navajamo v sledečem konkretne podatke o fiktivnih dobavah premoga iz Slovenije za hrvaške proge v mesecu decembru in januarju.

Za mesec december je bila določena dnevna dobava hrvaškim državnim železnicam v Zagrebu 420 ton iz Trboveljskih rudnikov. Vsled ponovnih prošelj zagrebške direkcije pa se je pošiljalo dnevno večje količine premoga v Zagreb, kakor je bilo določeno. Tako se je odprenilo dne 3. decembra 548½ tone, dne 5. decembra 747 ton, 6. dec. 715 ton, 7. dec. celo 815 ton, torej v enem samem dnevu dvakratno kvoto. Celotno so prejele državne železnice na Hrvaškem iz Trboveljskih rudnikov v mesecu decembru 1921 l. 13.270 ton, kar odgovarja povprečni dnevni množini 484 ton; to je šest vagonov več, kakor je bilo prvotno določeno.

Razen tega pa so pošiljali premog za hrvaške državne železnice še drugi rudniki iz Slovenije in sicer: Velenje 1324 ton, Krmelj 961½ ton, Mirna 308 tone, torej skupno 2589 ton. Ako to prištejemo, je znašal cel kontingent hrv. drž. žel. v decembru 15.860 ton, to je dnevno 58 vagonov.

Podobna je bila situacija v mesecu januarju. V prvih dvajsetih dneh, ko je kriza še trajala, so prejele hrv. drž. žel. iz Trboveljskih rudnikov 8.014 ton, kar se izjednači dnevnim 445 tonam. Poleg tega pa je bilo ekspedirano zanje še 815 ton iz

Velenja, 502 toni iz Krmelja in 247 iz Mirne, skupno 9579 ton iz Velenja, 502 tone iz Krmelja in 247 ton iz Mirne, skupno 9579 ton ali dnevno 53 vagonov. Od 25. januarja pa se pošilja dnevno samo iz Trbovelj 55 vagonov premoga.

Hrvaške proge so prejele leta 1921 iz Slovenije 141.481 ton premoga, kar pomeni 47 vagonov na delavni dan. Interesantno je, da je Zagrebška direkcija lani po leti, ko bi si ona lahko napravila znatne zaloge premoga, odpovedala trboveljski, torej naš najboljši premog. Ako bi se bila takrat pobrigala, ni moralo priti do prometnih kalamitet o Božiču in Novem letu.

Beograjski »Trgovinski glasnik« hvali reden promet v Sloveniji, kjer kupuje za brzovlake južna železnica kardifski črni premog, katerega polovična množina izaa toliko kot naš rujav premog. Zaman vprašuje, kdaj bo v državni železniški upravi toliko komercialnega smisla in iniciativne podjetnosti, kakor v privatni upravi.

Mi si pa pri tej priliki dovoljujemo skromno vprašanje, zakaj se igra direkcija za novogradnje železnic že tri leta z otvoritvijo že od Bolgarov dovršene proge Knjaževac—Niš, po kateri bi se dalo iz timoškega bazena dobiti dnevno nad sto vagonov črne in prvovrstnega rujavega premoga za celo glavno progo od Beograda do Gjevgljeje. Za ozkotirne srske železnice bi se preko Vardišta dal dobiti izboren bosanski premog. Toda od Avstrijcev zgrajeno progo so pustili najprvo propasti in šele po treh letih so na lažičen način obnovili delo. Izgovor ministra železnic, da nam daje Pečuh najslabši premog je nalive, ker imamo v Pečuhu svojega delegata, katerega naloga je, da pazi in kontrolira enakomerno razdelitev premoga.

Zato moramo oddajati premog iz Slovenije, namesto da bi nam ostal za našo industrijo. Kako naj imenujemo to vrtoglavo gospodarstvo s premogom, da se pošilja iz Trbovelj v Srbijo rujav premog, katerega cena se vsled tovarnine skoro podvoji. Z enostavnim dekretiranjem se v gospodarstvu ne doseže nikakih uspehov in napredka. Zagrebška direkcija je sama zakrivila zastoj prometa, ker je Slovenija storila glede dobave premoga svojo dolžnost v polni meri.

Nabirajte pri vsaki priliki za
TRGOVSKI DOM!
Prispevke sprejema:
»Trgovski dom, Ljubljana.«

Zakon o ustanovitvi in ureditvi razredne loterije.

Uradni list št. 13, z dne 11. februarja 1922 prinaša zakon o ustanovitvi in ureditvi državne razredne loterije za podpiranje narodnega gospodarstva. Členi 9., 10. in 11. tega zakona določajo način razdelitve dohodkov, in sicer se odkaže od čistega dobička, ki ostane po pokritju vseh stroškov 10% rezervnemu fondu državne razredne loterije, ki služi za kritje njenih eventualnih izgub. Iz tega fonda se sme tudi vzeti potreb-

na svota za doziavo dosedanjega splotja loterije in za stanovanjske zgraube osebja ministrstva za kmetijstvo in državne razredne loterije. — Ostanek dohodkov se daje po členu 11. na razpolago ministru za kmetijstvo. Z odobritvijo ministrskega sveta uporablja minister za kmetijstvo ta ostanek dohodkov preko vsot, dovoljenih mu s proračunom, in po odbitku dveh tretjin čistega dohodka za tri leta, potrebnega za zgradbo ministrstva za kmetijstvo, edino za podpiranje narodnega gospodarstva in sicer:

a) 40% za pospeševanje poljedelstva, živinoreje in drugega, kar spada k tej pridobitni stroki;

b) 20% za podporo poljedelskim zadrugam, odnosno njih zavezam, in kmetijskim družbam za intenzivnejše izvajanje njih nalog;

c) 15% za pospeševanje obrtov in 15% za malo kmetijsko industrijo in hišno industrijo, ki ustvarjata poljedelstvu in živinoreji pogoje za boljši razvoj, bodisi s tem, da jima nudita sredstva za proizvodnjo, bodisi s tem, da obdelujeta njih surovine.

č) 10% za dajanje posojil, in sicer: kmetovalcem 6%, obrtnikom in njih družbam 4%, toda samo onim, ki obetajo po strokovni izobrazbi in solidarnosti dovoljen uspeh in ki dajo zadostne garancije, da vzete vsote ob roku tudi vrnejo.

Tudi tukaj je hotela vlada pokazati, kako malo umevanja oziroma dobre volje ima za pospeševanje obrti. Še niso prišli merodajni krogi do prepričanja, da nam primanjkuje v prvi vrsti zdravega obrtništva in industrije in da je dolžnost države, da z vsemi močmi podpira osobito obrtniški stan, kar bo ne samo v eminentnem interesu gospodarstva, ampak tudi v interesu države same, ker je ravno obrtništvo najjačja opora države. Naš obrtniški stan je za časa vojne utrpel več škode kot vsak drugi stan in bilo bi upravičeno, da bi mu vlada posvečala največ pozornosti. Ravno od obrti zavisi blagostanje in beda države; brez lastne krepke obrti bodemo ostali vedno le majhni in država, ki ne skrbi za procvit obrtništva, bo večna dolžnica tujih kapitalov. Pri nas se pa zdi, da se dela ravno temu nasprotno, za obrtnika se ne stori ničesar, v Beogradu imajo za obrtnike gluha ušesa in obrt je le pastorka v državi, koja dobi to, kar ostane drugim. To je pokazala vlada tudi sedaj, pri izdaji gori citiranega zakona. Človek bi mislil, da se bo pri razdelitvi dohodkov vendar malo bolj oziralo na obrt. V kakem neso-glasju stojijo odstotki, določeni za reveža obrtnika, napram onim, določenim za agrarce! Vsak, ki le količkar pozna gospodarske razmere v Sloveniji, bo moral priznati, da je položaj našega obrtnika zelo neugoden in da postaja z dneva v dan vedno neugodnejši. Davčna in finančna bremena tlačijo najobčutnejše našega obrtnika, nestalnost in konstantno padanje naše valute občuti tudi najbolj reven obrtnik, ki nima večjega kredita in ki ni danes skoro v stanu, da si nakupi potrebnih surovin. — Skratka, pri nalaganju bremen je obrtnik prvi na vrsti, nanj se navali toliko, da komaj prenaša, pri ukrepih o podporah za gospodarstvo dobi

pa le to, kar drugim ostaja, kakor kaže v posebno lepi luči tudi predmetna razdeitev donodkov državne razredne loterije. Ta določba gotovo ne bo iznenadila nobenega obrtnika, kajti tekom treh let obstoja naše države je imel obrtnik dovolj prilike, da je videl, kako podpira in protežira vlada agrarce na račun obrtnika. Vlada mora središču uvideti, da je pomoč obrtništvu nujno potrebna, da je njena dolžnost ojačiti stališče obrtništva, da bo v stanu vzdržati boj proti tujemu kapitalizmu, kajti propasti domacega obrtništva bo neposredno sledila infiltracija tujih kapitalov. Vlada se pa tega ne zaveda, zato je dolžnost vseh gospodarskih organizacij, da vlado na to opozorijo in da protestirajo proti vsakemu krivičnemu koraku vlade napram našemu obrtništvu!

Dr. Ciril Pfeifer.

Trgovinski obrti in dokaz usposobljenosti.

(Nadaljevanje.)

III.

Drugo vprašanje, ki je na mestu ne glede na resne vprašanja, ali je dokaz usposobljenosti pri trgovinskih obrtih potreben in umesten ali ne, in ne oziraje se na bodoči obrtni zakon, je, če je § 13 a obrtnega reda sicer neizpodbiten in posreden?

V splošnem je k temu določilo pripomnilo, da vsebuje številne pomanjklivosti, deloma celo krivico. Izšel je z neko površnostjo, ki je v reani avstrijski zakonodaji nismo bili vajeni.

Predvsem je brez pravega razloga, zakaj se je zakonodajalec zdelo potrebno, vezati na dokaz usposobljenosti v § 38 odstavka 3 in 4 omenjene trgovinske obrte in ne mogoče se drugin. n. pr. trgovino z manufakturim blagom, in zakaj le trgovino na drobno in ne tudi na debelo. Vsaj lajku se zdi, da je treba tudi pri drugih trgovinskih obrtih, ne le onih, ki so označeni v § 38., gotove sposobnosti, posebno poznanje blaga in ovladovanje osnovnih pojmov trgovinjanja. V tem oziru pride v prvi vrsti v poštev trgovina z manufakturim in kontekcijo, ki zahteva poleg poznanja blaga v sestavinah in barvan tudi dokaj dobre kalkulacije glede na okus, modo, sezono in druge momente, od katerih je odvisna odajja blaga. Dalje se zdi upravičena domneva, da zanteva katerakoli trgovina na debelo z večjim blagovnim prometom, z večjim rizikom in z večjimi trgovskimi zvezami več trgovske usposobljenosti, kakor dotična trgovina na drobno.

Vlada sama je povdarila v izvršilnem razpisu od 15. marca 1907, št. 5942, da je ta za vse manj vezane trgovinske obrte enotni usposobljenostni dokaz le formalnega značaja, da torej ne jamči za dejansko usposobljenost dotičniku, niti toliko ne, kolikor usposobljenostna dokazila pri rokodelskih obrtih. Od donosa tega formalnega dokaza usposobljenosti je dopusten izpregled le izjemoma in v enem primeru; zato je čisto onemogočen nastop na ta dokaz vezanih trgovinskih obrtov osebam, ki so se učile dotičnega obrta in ga izvrševale več kot pet let in, ki imajo dejansko potrebno usposobljenost. V tem tiči prva krivica zakonitega določila, posebno, če se pomisli, da zadoštuje za formalni usposobljenostni dokaz predpisana uporaba kot učene in pomočnik v kateremkoli trgovinskem obrtu, torej tudi v takem, ki ni vezan na dokaz usposobljenosti (n. pr. v branjariji).

Usposobljenost se mora dokazati: 1. z učenim pismom, oziroma z učnimi izpričevali o redno dovršenem učenem razmerju, kojega enotno dobo določi v zmislu § 119 c lit. f (obrnega reda po poljubnosti združni zbor; 2. z izpričevalom o najmanj dveletni službi v trgovinskem obrtu, pri čemur mora skupna uporaba znašati najmanj pet let. Uporabi kot učenec v trgovinskem obrtu je enakovredna uporaba kot praktikant v pisarnah in

kontorjih na tovarniški način izvrševanin obrtnih podjetij, in službi v trgovinskem obrtu služba pri prodaji blaga v prodajaljskim obrtu z delom v pisarnah in kontorjih vred. — Ker ta dokaz usposobljenosti pravzaprav ne dokazuje usposobljenosti, temveč le prepisano dobo zaposlenosti, bi se bolje nazval dokaz strokovne zaposlenosti.

Po zakonitem določilu se nadomesti ueno izpričevalo tudi z izpričevalom o uspešnem obiskovanju učilnice, ki je bilo za to narečenim potom pripoznano. Ker pa je bilo ze po cieniu 17. državnega osnovnega zakona od 21. decembra 1897 ur. z. st. 142 možno ustanoviti učilnice in poučevati na njem le onemu državljanu, ki je na zakonit način dokazal usposobljenost za to, ker je za snovanje javnih učilnic vedno primanjkovalo denarja in je bilo vsled tega njih snovanje po zasebnikim le pozuraviti, dalje, ker je bilo pričakovano, da bodo zasebni ustanovitelji sol čisto pozabili preskroeti isam pravico javnosti in, ker je dokaz usposobljenosti pri trgovinskih obrtih le formalnega značaja, bi nikakor ne bilo stvar v skodu, če bi se priznala kot nadomestek učenim izpričevalom dokazila o uspešnem dokončanem obisku vsake dvorazredne trgovske šole. V danin razmeran ni n. pr. v tem pogledu šteti izpričeval bivše Manrove šole v Ljubljani, čeravno je bila priznana v bivši Kranjski najboljša.

V marsikaterem pogledu pomanjkljivo in krivično je središču določilo glede izpregleda usposobljenostnega dokaza. Zakon določa, da se sme izpregledati dokaz usposobljenosti le izjemoma in le v enem primeru, namrec takrat, če gre za to, da se omogoči prehod od kakega produkcijskega ali trgovinskega posla, ki ne spada pod določila obrtnega reda (banke, skladišča, železniska in parobrodna podjetja, pomorsko plovstvo, pomorsko rivištvo, pridobninske in pridobitne zadruge, montanistični in monopolni obrati itd.) Zanteva pa se v tem primeru, da se je prosilec z dotičnim opravilom bavil najmanj pet let. —

V razmerju z § 14 c o. r. glede izpregleda usposobljenostnega dokaza pri rokodelskih obrtih je določilo § 13 a/6 dokaj neugodnejše, ker dopušča le izpregled celotnega dokaza, ne tudi eventualno manjkajočega učnega izpričevala ali dokaza o službeni dobi, in le v primeru prehoda od enega posla na drugega. — Dalje dovoljuje § 14 c pri prehodu od enega obrata na drugega izpregled dokaza usposobljenosti brez pridržka, kakor ga vsebuje § 13 a. Poslednji zahteva najmanj 5 letno zaposlenost, ki se z ozirom na besedo prehod tolmači tako, da mora biti dotičnik samostojno zaposlen in ne kot uslužbenec. Tudi v tem pogledu ustvari zakon v praksi čisto velike nepravilike, tako, da si more n. pr. izposlovati izpregled v svrhu nastopa obrta trgovine s špecerijskim blagom na drobno le bankir, ne pa tudi njegov uradnik. Čuteč krivičnost zakonitega določila pri tej razlagi, kateri pa se ne more ogniti, je že upravno sodišče skušalo ublažiti na ta način, da je v odločbi z dne 5. julija 1911, št. 5228 izreklo, da zadostuje, da je bilo izvrševanje gori omenjenih pridobitnih poslov samostojno v času, ko je dotičnik vložil prošnjo za izpregled in, da je trajala uporaba pri njih skupno najmanj 5 let.

V slučaju, da se sprejme v novi obrtni zakon tudi dokaz usposobljenosti za trgovinske obrte, bo treba uvaževati vse te momente.

Občni zbor gremija trgovcev v Ljubljani.

(Nadaljevanje.)

Za razpravo o trgovskih strokah, ki naj bodo vezane na dokaz usposobljenosti in na koncesijo, se izvoli poseben pododbor: gg. Kostevc Ivan, Souvan Lev, Urbanič Josip, Stupica Fran in Čvančara Boguslav. Ta pododbor se je sešel dne 19. novembra p. l. Sklenilo se je, da se obdrži kon-

cesija za vse liste trgovske obrate, katere je koncesionarna naredba deželne vlade, vsi ostali obrati pa so vezani na dokaz usposobljenosti. — Popoln izkaz se je odposlal zvezi gremijev v nadaljajo poslovanje.

Deželni vladi za Slovenijo je gremij poročal, da moratorij, katerega namerava uvesti za nase državo trgovinski minister, ni potreben in da bi bil v narodno-gospodarskem oziru državi škodljiv. Na poziv trgovske zbornice je določil gremij za 22 trgovskih obratov soune zveze.

Ministru za socialno politiko se je odposlala resolucija, ki zanteva, da pusti obstoj domskega in podpornega društva v Ljubljani, ki ze od let dalje v prid svojim članom.

V sept. dne 19. 12. p. l. se je razpravljalo o zvezi domjskih železnice iz novejja in Črnomoja preko Severina z resko progjo. Odpor se je odločil za kloune-rovatovo progjo.

V istu sept. se je razpravljalo o načrtu novega urnega reda, ki se vzame z manimi spremembami v znanje.

Ze več kot leto dni se vleče nameravano zidanje skladišča za južnim koridorom. To skladišče naj bi zidala južna železnica, ki si je nakupila potreben svet ter izdala vse nacrtje. Vrsiti so se lokalmi ogledi in je bilo znamenje, da je stvar vsaj v principu resena. Ravnanjejsivo železnice se je pa premislilo. Zidati noče, in sedaj ne preostane drugega, če se noče izogniti skladiščni miseriji, da se sestane konzorcij, ki bo vzel to vprašanje v preures. Južna železnica bi ostopila konzorciju izgotovljene nacrtje, morda tudi stavisce, carinska uprava pa gotov odstotek lezarije. Da priue tako nujna zadeva v tek, se je izvolil pododbor, ki naj stopi v suk z omenjenima faktorjema. V pododbor so bili izvoljeni gg. Fran Stupica, Ivan Kostevc, Ivan Korencan, Alojz Sušnik.

Potom lokalnega časopisja je pozval gremij trgovcev vse svoje člane, da se naroe na »Trgovski list«, da ga z inserati in dopisi podpirajo. Ta list bo od sedaj naprej objavil vse gremijalne razpise, torej je vsakemu trgovcu nujno potreben.

Pokrajnska uprava za Slovenijo, oddelek socijalne politike, namerava v sporazumu z ministrstvom trgovine in industrije, oddelek v Ljubljani, vpeljati za celo Slovenijo nedeljski počitek ter je vprašala po mestnem magistratu gremij za svoje mnenje. Gremij se je postavil na stališče zakona iz leta 1905, ki določa za Ljubljano popolen nedeljski počitek, razun tega pa še za bližnje občine, Glince, Moste, Selo, Stepana vas, Udmat in Vič. Ravnotako naj se nedeljski počitek upelje za mesto Maribor, Selje in Ptuj ter bližnjo okolico.

To bi bil v kratkih potezah oris gremijalnega delovanja v letu 1921. Omeniti mi je gremijalno trgovsko šolo, katero obiskuje 236 vajencev in vajenk, ki so porazdeljeni v 7 oddelkov. Poučuje na tem zavodu 12 učiteljev, ki so vsi izprašani za trgovske odnosno obrtno nadaljevalne šole.

Šolo podpirajo s prispevki država, trgovska in obrtniška zbornica ter mestna občina, ki daje razun prispevka šoli na razpolago tudi brezplačno prostore, kurjavo in razsvetljavo. Iz proračuna bošte izvedeli, da je trošek za šolo zelo izdaten, zato je pa dolžnost vsakega člana, ki ima vaje, jence, da jih redno pošilja v šolo.

Računski zaključek za l. 1921. Iz računskega zaključka je razvidno, da je imel gremij v letu 1921 dohodkov 373.370 K 13 vin., troškov pa 371.876 K 39 vin., torej pribitka v blagajni 1493 K 74 vin. — Čisto premoženje znaša 128.905 K 72 vin. Na predlog gospoda Medena, ki je računski pregledovalec, se da odboru odnosno blagajniku absolutorij.

Iz proračuna je razvidno, da znaša potrebščina za leto 1922 235.444 kron, pokritje pa samo 32.000 K, torej primanjkljaja 203.440 K, ki se ima pokriti v smislu § 14 gremijalnih pravil z dokladami na pridobninski davek. Proračun se brez premembe vzame na znanje. (Konec prih.)

Fr. Zelenik

Uvoz kave.

V našo državo se uvozi letno okoli 1000 vagonov kave. Ves ta uvoz posreduje sedaj tržaška posredovalna trgovina, katere zasluži pri tem okoli 80 milijonov kron. V mirnih časih je znašala razlika med originalnimi cenami in tržaškimi 20 do 25%, danes pa tudi do 40%. Mi plačujemo tedaj tržaškimi trgovcem, med katerimi je mnogo očetov in rediteljev fašizma, naravnost ogromen zaslužek.

Sedaj, ko imamo sicer slabo valuto, pa ne dostopa do morja in svoje svobodne luke, tudi ne potrebne uvozne organizacije, ki bi omogočala nakup direktno od prvega nakladatelja, seveda ne moremo veliko ali sploh ničesar storiti in so skoraj primorani naši trgovci še naprej se voziti v Trst »nakladat« blago, ali prišli bomo do svoje luke in lag bo ta še tako majhna, vendar nam bo omogočala direktno trgovino. Tedaj mora nehati vozarenje v Trst, naš trgovec mora postati toliko ponosen in samostojen, da se bo otresel tržaških posredovalcev, ki naj žive potem od svojega italijanizma in fašizma. Naša trgovina se bo morala organizirati za trgovino na debelo s kavo.

Pri nas se najbolj troši Santos. S početka po osvobojenju so nam Italijani rinili najbolj Rio, kakor so nam hoteli obesiti ves svoj pokvarjen riž in so nam dali ves svoj manufakturni pofel, ali naš človek se je oblekel v italijanske cunje, nikakor pa ni mogel rabiti kave Rio. Pred vojno se je prodalo pri nas precej kave Salvador, potem Portoriko, Gvatemala, Kuba, in tu pa tam tudi Menado.

Glavno izvozno pristanišče kave je Santos. Brazilija je danes sploh največji proizvajalec kave, ker znaša njena proizvodnja 1/4 pridelka celega sveta. Glavno proizvajališče je brežje Rio de Janeiro z ozadjem Minas Geraes, Bahia in Sao Paulo.

V Santos obstoje velike izvozne firme (caricatori), kakor Smilinsky & Co., Teodor Wille, Israel & Co., Prado in drugi. V Sao Paulo imamo celo rojaka Pavačiča. Morda so sedaj tudi druge tvrdke, vendar mi ni znano, ker nimam prilike poznavati današnje trgovine.

Zgoraj omenjeni nakladatelji so imeli v Londonu, Havre, Hamburgu in Trstu svoje zastopnike. Ti so prodajali na podlagi tip in po uzancih trga.

V Trstu je obstojala pred vojno družba »der am Handel mit Kaffee beteiligten Firmen«. Ta družba je nakupovala za skupni račun tržaških uvoznikov. Mislim, da je vojna ubila to družbo.

Pred kratkim se je ustanovila s sedežem na Reki, v Trstu. Milanu in Genovi družba pod firmo »Societa Commerciale Importazioni Frasilie s. a.« in je baje »Banca Commerciale Italiana« mati te družbe.

Seveda družba ne računa samo na naših 1000 vagonov kave, ampak hoče dobiti v roke vso trgovino ozadja Reke in Trsta in Orienta.

Ali kar zmore Enea Malaguti ali Silvio Caminada, to bi zmogli tudi naši trgovci. Pred vojno so bile v Trstu poleg grških, najbogatejše firme arbske. Res velike italijanske trgovske firme v Trstu sploh ni bilo.

Ko bomo imeli svojo luko, bomo rabili posredovalno trgovino, sicer bo naša luka stradala. Brez posredovalne trgovine luka sploh ne more obstojati. To vidimo sedaj najboljšje pri Trstu, ki propada, odkar ni trgovine in odkar ga ima v rokah Italija, kateri so pač bolj pri srcu Benetke ali Genova, kakor pa slovanski Trst, ki bo prej ali slej odpadel »od matre Italija«.

Našo trgovino čaka važna naloga. Na to moramo misliti, da ne bomo delali mi, drugi pa spravljali zaslužke.

Izvoz in uvoz.

Uvoz in izvoz hmelja na Češkem. Leta 1920. se je izvozilo iz Češke 131.998 centov (po 50 kg), leta 1921. pa le 60 tisoč 86 centov hmelja. Uvoz hmelja (večinoma iz Jugoslavije in Poljske) je znašal leta 1920. 23.274 centov ter se je znižal leta 1921. na 21.798 centov.

Narodno gospodarske zadeve.

Trgovina.

Prodaja lesa. Kr. direkcija šuma v Vinkovcih bo prodala dne 6. marca t. l., ob 10. uri popoldne dražbenim putem hrastov in drug les na panju. Predmetni oglas je v pisarni trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani interesentom na vpogled.

Japonci na Balkanu. Pri javni licitaciji za nakup večjih količin kinina, ki je v Bolgariji predmet državne monopolizacije, se je oglašila med mnogimi tujezemskimi ponudniki tudi japonska tvrdka, ki se peča s trgovino kemičnih produktov. Tvrdka je ponudila najcenejše in najugodnejše pogoje, tako, da je bila njej tudi dodeljena dobava kinina za Bolgarijo.

Svobodna trgovina na Rumunskem. Rumunski trgovinski minister je objavil gospodarski program vlade. Glavne točke tega programa so sledeče: Popolna svoboda trgovine v notranjosti države, ukinjenje zahteve posebnega dovoljenja za uvoze, država ne bo izvrševala več trgovskih operacij, revizija fiskalnega sistema.

Industrija.

»Metra« d. d. v Ljubljani. Ustanovila se je delavska družba »Metra« v Ljubljani, ki bo v Kamniku v kratkem začela izdelovati tekstilne izdelke. Podjetje je zasnovano na najširši podlagi in bo lahko zadostilo potrebam te stroke v celi državi. Začasno prične d. d. obratovati samo v dveh oddelkih, in sicer v oddelku za mehanično pletenje in v oddelku mehanično tkanje. V oddelku za pletenje se bode izdelovalo: volle trakove za čevlje, trakove za damske in moške klobuke, lise za obšivanje, krinol in tangelise, itd. itd. Vsi imenovani izdelki se bodo izdelovali na najmodernejših strojih v vseh kvalitetah od najnavadnejših trakov iz bombaževine do najfinjših svilenih pariških modnih izdelkov. V oddelku za tkanje se bo izdelovalo trakove za vsakovrstno domačo uporabo, kakor: pasove, naramnice, trakove za moške klobuke itd. od najnavadnejše vrste do najfinejših izdelave, vpoštevajoč važni faktor menjajoče se mode. Družba je poslala več naših ljudi v tujino, da se poučijo na viru, kako se blago proizvaja, da ne bo treba sprejemati v službo tujih strokovnih delavcev. Ni treba posebej poudarjati, da je podjetje »Metra« velike važnosti za našo industrijo v Sloveniji, ampak vsak naš državljan bo cenil važnost te industrije v Sloveniji za ozirom na celotno naslo državo, ker je to podjetje v domačih privatnih rokah, torej ne v oblasti tujih podjetnikov, ki kot mandatari tujega kapitala izkoriščajo domačine, zabavljajo čez našo državo in v varnem zavetju tuje države vlečejo dobiček iz naše plodne zemlje. Podjetje bo nudilo našim delavcem dober zaslužek, občinstvo bo pa postreženo z dobrim in cenanim blagom. Kamniški gospod župan dr. Karba, ki mu je blagobit tega prelepega planinskega kotička gotovo nad vse na srcu bo sigurno v sporazumu s celokupnim občinskim odborom z vsemi močmi pospeševal razvoj podjetja, ki bo nudilo mestnemu delavskemu prebivalstvu zaslužka, mestu samemu pa že davno zasluženega razvoja.

Denarstvo.

Naše zunanje posojilo. Nova ponudba. Naša država je dobila še eno ponudbo za posojilo od nekega sindikata švicarskih bank, ki je pripravljen posoditi Jugoslaviji 50 milijonov švicarskih frankov, kar odgovarja znesku 750 milijonov dinarjev. Finančni minister proučuje to zadnjo ponudbo in je poslal švicarskemu sinakatu pogoje, pod katerimi bi se dalo razpravljati o podrobnostih tega posojila.

O prometu s devizami. Po členu 12. pravilnika o ureditvi deviznega in valutnega prometa smejo pooblaščenec stranke po enkrat na mesec brez posebnega dovoljenja prodajati zasebnikom in ustanovam devize za njihova plačila v inozemstvu v znesku do vrednosti 3000 francoskih frankov. Ker se je ta člen v trgovskih in bančnih krogih napadno tolmačil, je odredil finančni minister, da ta člen ne pride v poštev za trgovce in da morajo ti v vsakem primeru prositi za dovoljenje.

Sprejemanje drobiža pri državnih blagajnah. Glasom rešenja g. ministra financ l. br. 6562 z dne 28. maja 1921, koje regulira promet novčanic državne izdaje, so državne blagajne primorane v neomejeni količini izmenjavati pokvarjene novčance z nepokvarjenimi in dobrimi. Predmetno rešenje se glasi: 1. Niti državne kase niti pojedinci niso dolžni pri jednokratnem vplačanju prejeti: več nego 50 dinarjev (200 K) v novčanicah po 1 dinar (4 K); več nego 25 dinarjev (100 K) v novčanicah po 0.50 dinarjev (2 K); več nego 10 dinarjev (40 K) v novčanicah po 0.25 dinarjev (1 K); 2. Odrejam, da državne kase ne puščajo v promet poškodovane in pokvarjene novčance državne izdaje. 3. Glavna državna blagajna, pokrajinske blagajne, okrožne in sreske finančne uprave, kakor tudi davčni uradi so dolžni na zahtevo pojedincev tudi v neomejeni količini izmenjavati poškodovane novčance z nepoškodovanimi in pravimi, kakor morajo tudi v obče izmenjavati novčance državne izdaje za novčance Narodne Banke.

Poravnava italijanske Banke di sconto. »Banca italiana di sconto« je sklenila s pomočjo in sodelovanjem vlade, sledečo poravnavo s svojimi upniki: Osnuje se nova »Banca Nazionale di sconto« z osnovno glavnico 325 milijonov lir, razdeljenih v delnice po 400 lir. Glavnico bodo celokupno konstituirali upniki eskomptne banke, ki stopi v likvidacijo. Podvzetja, ki niso aktivna, se prodajo, med tem ko prevzame upravo ostalih podjetij nova banka. Upniki italijanske eskomptne banke bodo dobivali sledeče odstotke: 75% v gotovini tekom 1 leta ali najdalje v 10 mesecih, in sicer v obrokih. Upniki, ki posedujejo preko 5000 lir, bodo dobili 65 odstotkov kakor oni prvi, ter 18% v delnicah in pravico na 2% od nove banke. Te pogoje morajo že prej odbrti emisijski zavodi, kojim dolguje eskomptna banka milijardo in 700 milijonov lir in koji bi morali dati pod jamstvom vseh aktivov banke kot predujem likvidacijsko svoto, s pomočjo katere bi se mogli izplačati bančni upniki.

Carina.

Pobiranje tlakarinske pristojbine pri carinarnicah na celom ozemlju kraljevine. Po naredbi generalne direkcije carine C. br. 72.674 z dne 17. decembra 1921 je bilo zaukazano vsem carinarnicam, da pobirajo po členu 3 zakona o tlakarini tlakarinsko takso in da jo izročajo upravi fondov v zmislu naredbe C. br. 30321 z dne 12. decembra 1920. Tlakarina se ravna po predpisih tlakarinskega zakona z dne 31. decembra 1910. Tlakarinska pristojbina je obecnoska taksa, katero pobira carinarnica na račun občine. Taksa tlakarine se pobira tudi za ono blago, ki je po tarifi oproščeno carine, toda ne pobira se za prevozno blago, niti za predmete, ki so po čl. 6 zakona o splošni carinski tarifi oproščeni carine, kakor tudi ne za tiste, ki so po specialnih zakonih oproščeni plačila vseh davščin, najsi bi ne bili oproščeni plačila tudi državne trošarine. Kot tlakarina se plačuje: 1. na uvozno blago: a) 40 dinarskih par za 100 kg na blago, ki plača čez 50 dinarjev za 100 kg uvozne carine; b) 20 dinarskih par za 100 kg na blago, ki plača več nego 10 do všteti 50 dinarjev carine in vse monopolizirano blago, kadar se po dovolitvi uvaža s plačilom takse; c) 10 dinarskih par za 100 kg na blago, ki plača do všteti 10 dinarjev carine ali je prosto carine ali pa se ocarinja po kosih, izvzemši živino; d) 30 dinarskih par za kubični meter gradbenega materiala iz št. 93 splošne carinske tarife in vse gradivo, ki se ocarinja po kubičnem metru, ali tudi po teži in po kubičnem metru; d) 10 dinarskih par za kubični meter na pesek, prod, kamenje, ki so carine prosti; e) za blago, ki se ocarinja po vrednosti ali po kosu in vrednosti, se pobira kot tlakarina 1% proračunljene vsote carine; 2. na izvozno blago: a) dve dinarski pari za 100 kg izvoznega blaga ali za kubični meter gradiva ali drv za kurjavo, bodisi da ta plačuje carino ali ne; b) na veliko živino, imenovano v postavkah 50. do vštete 52. splošne carinske tarife, se plačuje 10 dinarskih par za vsak kos; c) na živo živino se plačuje 25 dinarskih par za vsako izvozno pošiljatev — vsa-

ko deklaracijo ali pobotnico. Po pogodbenih določilih o največjih ugodnostih je bila tlakarinska pristojbina znižana na 0.10 dinarjev za 100 kg. Vsled tega veljajo gornje postavke samo za države s katero nimamo nobene trgovske pogodbe. Pri pobiranju tlakarine se računajo količine pod 100 kg ali manjše od enega kubičnega metra, za celih 100 kg ali celi kubični meter. — Carinarnice pobirajo tlakarinsko takso v korist občine, ki ji pripada po nazivu, bodisi da se uvozna ali izvozna ekspedicija vrši v okoliš dotične carinarnice izven območja te občine, pa naj se izloži blago v območje te občine ali ne.

Davki.

Rok za vložitev napovedi o dohodnini in rentnini je gospod finančni minister podaljšal do konca februarja t. l. Natančneje se razvidi iz razglasa na mestni deski.

Podaljšanje roka za prijavo vozil. Kakor nam javlja delegacija ministrstva financ v Ljubljani, je dovolil gospod minister za finance, da se rok za prijavo vozil in plačanje letne takse na vozila za tekoče leto izjemoma podaljša do 15. marca 1922.

Promet.

Izpremembe voznega reda na drž. železnicah. Ker so Avstrijske zvezne železnice odpovedale brzovlake 1101 in 1102, izostane pričenši z 18. februarjem na progi Jesenice—Podbrdo brzovlak 4202 in z 19. februarjem brzovlak 4201. Nadalje izostanejo od 18. februarja dalje na progi Ljubljana—Jesenice osebni vlaki št. 916 — odhod iz Ljubljane ob 12. — vlak št. 924 — odhod iz Ljubljane ob 15.07 in vlak št. 919 — odhod iz Jesenice ob 21.01. Na progi Kranj—Tržič izostane osebni vlak št. 4134a z odhodom iz Kranja ob 13. uri 10 min. Kot nadomestilo pa vozi na progi Ljubljana—Jesenice osebni vlak št. 914 z odhodom iz Ljubljane ob 13.40 in na progi Kranj—Tržič osebni vlak 4136 z odhodom iz Kranja ob 14.51.

Prometne omejitve. V območju direkcije Subotica je ukinjen celokupni brzovozni in sporovozni robni promet. Sprejemati in odpošiljati se sme ekspresne pošiljke do 250 kg, brzovozno komadno robo na eden tovarni list do 250 kg, toda isti pošiljatelj sme istemu prejemniku dnevno le jedno pošiljko poslati. V vozovnih nakladah je dovoljeno sprejemati in odpošiljati brzopokvarljivi živeži, režijske, državne in vojaške pošiljke. Že sprejete pošiljke naj iztečejo. Nadalje je dovoljeno odpošiljati tudi drva, toda direkcija Subotica prejema od sosednjih železniških direktij dnevno samo 30 voz drv.

Kmetijstvo.

Dvodnevni vinarski tečaj pri kmetijski šoli na Grmu se je moral vsled krute zime preložiti na 7. in 8. marca. Podučevalo se bode teoretično in praktično o napravi vinogradov, reznji trt itd. Začetek dne 7. marca t. l. ob polu 9. uri zjutraj. Kdor se želi tečaja udeležiti, naj se zgleda takoj po dopisnici pri ravnatelstvu kmet. šole na Grmu, p. Novomesto. Ker se koj na to vrši trodnevni sadjarski tečaj, se ukažejni lahko obah tečajev udeležijo, ne da bi jim bilo treba dvakrat v Novomesto potovati.

Naznanila trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani.

Dobava asbesta. Ravnateljstvo drž. železnic v Sarajevu razpisuje dobavo asbesta v ploščah in vrvicah. Pismene ponudbe je vložiti najkasneje do 1. marca t. l. do 10. ure popoldne pri imenovanem ravnateljstvu. Predmetni oglas je v pisarni trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani interesentom na vpogled.

Dobava električnega materiala. — Ravnateljstvo državnih železnic v Subotici razpisuje na dan 15. marca t. l. pismeno ofertalno licitacijo glede dobave raznega materiala za električno instalacijo. Predmetni oglas je v pisarni trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani interesentom na vpogled.

Dobava jeklenega materiala. Ravnateljstvo državnih železnic v Subotici razpisuje za dan 21. marca t. l. pismeno ofertalno licitacijo glede dobave raznega jeklenega materiala. Predmetni o-

glas je v pisarni trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani interesentom na vpogled.

Dobava, prodaja.

Natečaj za popraviljanje službenih ur. Direkcija državnih železnic SHS. v Zagrebu razpisuje natečaj za popraviljanje službenih ur na progah v območju Slovenije. Za te proge je treba urarja, ki ima sedež v Ljubljani. Direkcija sme izbirati med prosilci, ne glede na višino zaprosenega honorarja. Vsi urarji, ki se žele udeležiti natečaja, naj pošljejo ponudbe do dne 10. marca 1922. imenovani direkciji. Ponudbe morajo biti zapečatene, opremljene s domovnico, obrtnim listom in pravstvenim izpričevalom in kolkovane s kolkom za 20 dinarjev. Za varščino je treba do dne 10. marca t. l. poslati podpisani direktiji vsoto 200 kron. Urar dobi obenem brezplačno letno vozovnico II. razreda, njegov pomočnik pa III. razreda. Natančnejši pogoji se dobivajo pri inspektoratu državnih železnic v Ljubljani.

Dobava lesnega oglja. Ravnateljstvo državnih železnic v Subotici razpisuje na dan 27. marca t. l. pismeno ofertalno licitacijo glede dobave 60.000 kg lesnega oglja. Predmetni oglas je v pisarni trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani interesentom na vpogled.

Razno.

Poravnalni okle. Uvedeno je poravnalno postopanje o imovini Ivana Grobelnika, trgovca v Ljubljani, registrovanega pod firmo I. Grobelnik, trgovina z manufakturnim blagom na debelo in na drobno. Poravnalni komisar: svetnik dr. Golia, deželnega sodišča v Ljubljani. Poravnalni upravnik: dr. Juro Adlešič, odvetnik v Ljubljani. Narok za sklepanje poravnave pri dež. sodišču v Ljubljani, oddelek II. v sobi št. 140, dne 17. marca 1922 ob 9 uri. — Rok za oglasitev do dne 18. marca 1922.

Veliko reklamno podjetje v Zagrebu. V Zagrebu je pričelo poslovati veliko reklamno podjetje pod imenom »Poligrafija«, nakladno reklamno trgovačko društvo, za katero vlada med občinstvom veliko zanimanje. Ker je to naš prvi domači strokovni zavod za organizacijo in reklamo, Ker je podjetje v rokah naših prvostopenjskih strokovnjakov, smo prepričani, da bo s svojim velikim aparatom in solidnim delom nudilo polno jamstvo za poverjeno mu delo. V ravnateljstvo sta zbrana gg. Vjekoslav Višovič in Rudolf Giunio.

K članku »Trgovinski obrti in dokaz usposobljenosti« v št. 20 pripominjamo, da spada v drugo vrstico tretjega odstavka na mesto besede »važnost« — »ročnost«, kar da stavku drug smisel.

Tržna poročila.

Kolonijalno blago.

Sladkor. Hamburg, 13. februarja. (Prve številke blago, druge denar). Tečaji v svobodnem prometu. Sladkor za februar 1200, 1120, za mare 1200, 1120, za april 1180, 1100, za maj 1280, 1120. Tendence čvrsta. — Zaključeni tečaji: Sladkor za februar 1200, 1100, za mare 1160, 1100, za april 1180, 1100, za maj 1180, 1100. Tendence čvrsta.

Poljski pridelki.

Poljski pridelki. V Srbiji: pšenica 390, rž 310, ječmen 270, oves 290, koruza 315; v Vojvodini: pšenica 410, rž 320, ječmen 280, oves 300, koruza 315; na Dunaju: pšenica 390, rž 320, ječmen 280, oves 300, koruza 300; v Berlinu: pšenica 480, rž 310, ječmen —, oves 280, koruza —; v Pragi: pšenica 400, rž 350, ječmen —, oves 310, koruza 300 Din za 100 kg.

Novi Sad dne 15. februarja: Dovozi slabi, povpraševanje živahno. Cene zopet naraščajo. Pšenica notira 1700 do 1720 K, ječmen 1230 do 1250 K, koruza 1280—1300 K, moka št. 0 22.50 do 23 K, št. 2 21.50 do 22 K, krušna moka 20.50 do 21 K, otrobi 980 —950 K. — Tendence čvrsta.

Produktna borza v Novem Sadu dne 11. febr.: Položaj je nadalje čvrst, opaža se močno povpraševanje in neznačajna ponudba. Do zaključkov je prišlo v koruzi, fižolu, moki in grahorici. —

Povpraševalo se je po pšenici. Ponujalo se je za blago iz Bačke 1000, a za srbijansko blago 1560 kron. Slavonski oves se je ponujal po 1250, povkraševanja ni bilo. Ena stavka koruze iz novosadske okolice je bila zaključena po 1270 K in ena ab predajna postaja v Bački, dobava april-maj, po 1280 K. Za koruzo iz okolice Rume se je ponujalo 1275 K. — Stari beli fižol je zaključen po 1060 K ab Bačka, predajna postaja. Grahorec rumunski je zaključen po 1910 K ab Zombolja z vrečami. Moka kaže tendenco naraščanja v cenah. Ena stavka št. 0 je zaključena ab prodajna postaja v Bački po 22.40, ena ab banatska predajna postaja po 22. stroji brez ponudb; zahtevalo se je 980 K. Za svinjsko maso se je zahtevalo 76.50, a ponujalo 75 K. Česplje so se ponujale po 23, orehi po 40 K kg ab bosanska predajna postaja.

Borza.

Zagreb: devize: Berlin ček 150 do 152, izplačilo 152—154.25, Bukarešt 244—246.25, Milan 1490—1495, London 1344—1345, Newyork kabel 307, Pariz 2665—2670, Praga 585.50—587, Svica 6000—6025, Dunaj 4.75—4.85, Budimpešta 48—48.25; valute: dolarji 302—304, avstrijske krone 4.90—5.10, češke krone 580—585, napoleonidori 1150—do 1155, marke 150—156, leji 282—240, lire 1480—1485, madžarske krone 50, 20 K v zlatu 1150, turške zlate lire 1200. Trg. obrtna banka 285—290. Jadranska banka 1115—1160.

Ljub. kreditna banka 905—925. Praštediona 5450—5500. Slov. eskomptna banka 635—650. Ljub. strojne tovarne in livarne 885.

Praga, devize: Berlin 26.05—26.85, Curih 1028—1032, Milan 255.50—257.50, Pariz 455.50—457.50, London 229.50—231.50, Newyork 52.35—53.85, Beograd 68—69, Sofija 35.10—35.90, Dunaj 0.71—0.91, Varšava 1.20—1.80, Budimpešta 7.87—8.47; valute: marke 26.05—26.85, švicarski franki 1028—1027, lire 252.50—254.50, franki 452.52 do 454.50, funti 228.50—230.50, dolarji 52.12—53.12, dinarji 65—66, levi 33.85 do 34.65, avstrijske žig. krone 0.71—0.91, poljske marke 1.20—1.80, madžarske krone 7.87—8.47.

Curih, devize: Berlin 2.56, Newyork 5.13, London 22.32, Pariz 44.30, Milan 24.87, Praga 9.70, Budimpešta 0.79, Zagreb 1.65, Varšava 0.15, Dunaj 0.17, avstrijske žigosane krone 0.09.

Stolarna v Sodražici (Slovenija)

priporoča svoje izdelke, kakor polti-rane gostilniške in kavarniške stole, vrtno in zaklopne stole, mize itd. itd. Ceniki na razpolago.

Lesene žeblice za čevlje

izdeluje

Tovarna lesenih žeblic

Ivan Seunig ml.

Tacen pod Šmarno goro pri Ljubljani.

Erjavac & Turk

PRI „ZLATI LOPATI“

trgovina z železnino in cementom

Ljubljana, Valvezorjev trg 7

preje Hammerschmidt (Mühlisen) nasproti Križanske cerkve.

Lastnikom kontrolnih blagajn!

Uljuno naznanjamo, da se g. Siadek, naš potnik-monter nahaja v Ljubljani, da popravi kontrolne registrir blagajne našega izdelka, ki so eventualno poškodovane. Ako želite, da se Vaša blagajna popravi in očisti, blagovolite nas takoj obvestiti, da Vam damo mehanika na razpolago. Od monterja zahtevajte vpogled naše legitimacije!

National Registrier-Kassen

družba z o. z., Wien VI.

Priglasje sprejema gosp. Anton Ravhekar, trgovec, Ljubljana, Pred Škofijo št. 20.

Pridatke za Nat. Reg. blagajne

kontrolne trakove, šekovne zvitke, barvo itd. dobavlja ANTON RAVHEKAR, Ljubljana, Pred Škofijo 20. Glavna zal. pridakov NRK.

Vse vrste umetnih gnojil

ima vedno v zalogi po najnižji ceni

Anton Tonejc in drug, Maribor.

Vžigalice

znamke „MIKADO“ brez žvepla in fosforja na vsaki podlagi se vžigajoče, v papirnatih ovojčkih izdeluje

Tovarna vžigalic d. z o. z. v Rušah pri Mariboru.

Zahtevajte oferte!

Edina razprodaja vseh vrst

specijalnega mavca - gipsa

za celo kraljevino SHS.

Tvornic: Stanz, Kindberg, Semmering, Schottwien, Puchberg, Auseewiesen etc., nudi po najnižji ceni

Kosta Novakovič

veletrgovina mavca

Ljubljana, Miklošičeva cesta 13.

Veletrgovina

A. Šarabon

v Ljubljani

priporoča

špecerijsko blago

raznovrstno žganje

moko

in deželne pridelke

raznovrstno rudninsko

vodo,

Lastna pražarna za kavo

in mlin za dišave

z električnim obratom.

Ceniki na razpolago.

Gospodarska zadruga čevlarjev v Ljubljani,

r. z. z o. z.

Spodnja Šiška, Celovška c. 82

naznanja p. n. trgovcem s čevlji kakor tudi konzumnim društvom in slavnemu občinstvu, da izdeluje v lastni delavnici vsakovrstne čevlje, kakor:

za rudarje, gozdarske delavce, železničarje itd.

kakor tudi najfinejše

luksuzne čevlje

za gospode in dame in vseh vrst

otroške čevlje

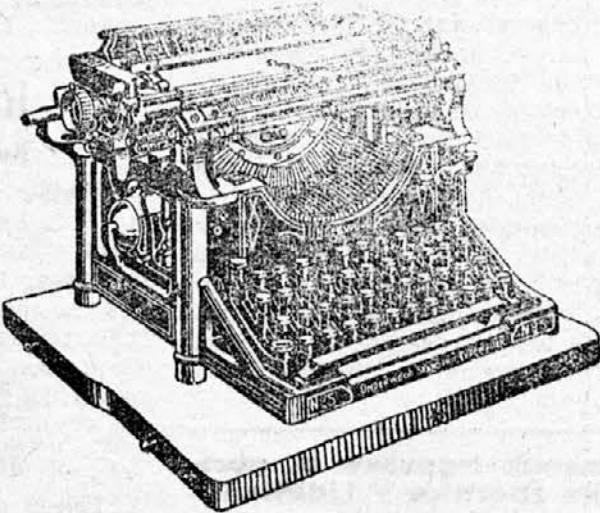
ter iste razpošilja po celi Jugoslaviji na drobno in debelo. Sprejema naročila po meri. Vsa naročila se izvršujejo točno in po zmernih cenah.

Underwood

najboljši ameriški pisalni stroj sedanosti

Opalograph

razmnoževalni aparat, razmnožuje strojno in ročno pisavo potom neizrabljive stekl. plošče.

Glavno astopstvo J za ožslavijo uz

The Rex Co. Ljubljana, Gradišče 10.

Moderno vrejena popravilnica vseh pisalnih strojev.

Uvoz in prodaja raznovrstnega inozemskega manufakturnega blaga.

A. & E. SKABERNE

LJUBLJANA

Posebni oddelek za pletenine, trikotažo in perilo.

Brzojavni Hedžet

Manufakturna trgovina na veliko

Telef. št. 75.

Hedžet & Koritnik — Ljubljana

Frančiškanska ulica 4